

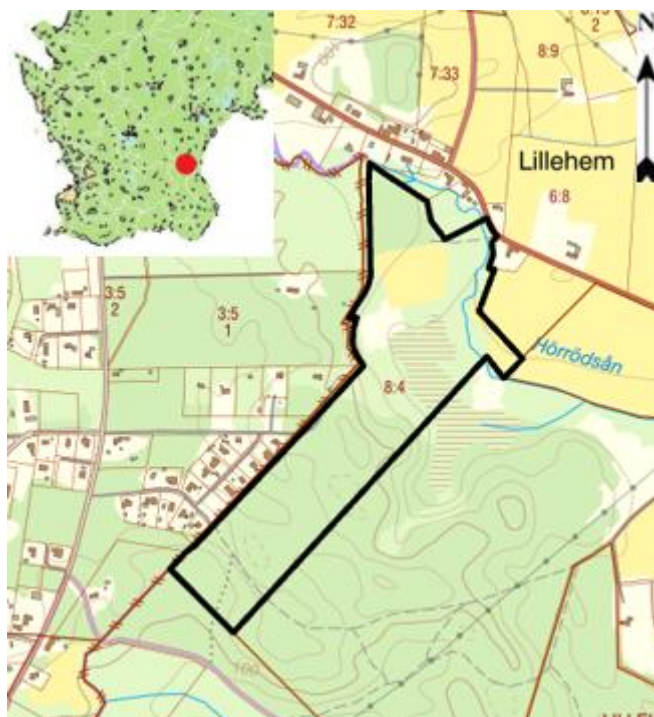
Beslut om bildande av naturreservatet Fransas skog i Kristianstads kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

I enlighet med 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 4.

Naturreservatet avgränsas med svart heldragen linje. © Lantmäteriet Geodatasamverkan. Skala 1:10 000

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Fransas skog
Kommun:	Kristianstad
Natura 2000-ID:	-
DOS-ID1	1138914
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörda fastigheter:	Lillehem 8:4
Markägarkategori:	Enskilda
Läge:	Cirka 27 km nordöst om Tomelilla och cirka 29 km sydväst om Kristianstad
Koordinat centralpunkt	E: 443200 N: 6181300, SWEREF 99 TM
Huvudavrinningsområde:	Mellan Helge å och Nybroån
Vattenförekomst:	Julebodaån SE18519-139144
Inskrivna nyttjanderätter:	Finns i akten
Gemensamhetsanläggningar:	Finns i akten
Areal:	14,7 ha (varav land 14,6 ha, produktiv skog 11,5 ha)
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer kopplade till områdets skogar, odlingslandskap och vattendrag. Tall- och ädellövskog samt lövsumpskog ska bevaras, restaureras och vårdas. Kulturpräglade naturmiljöer såsom ängs- och betesmark ska bevaras, restaureras och utvecklas. Hörrödsån ska bevaras och om möjligt genomföra biotopvårdande åtgärder. Områdets hydrologi ska om möjligt restaureras. Värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas, återställas och nyskapas. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad tall- och ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor, förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Ej transportera ut tall- eller lövved,
- Avveckla områdets granplanteringar,
- Bevara och utveckla områdets lövsumpskogar,
- Bevara, restaurera och utveckla ängs- och betesmarker bestående av artrik silikatgräsmark och fuktäng med inslag av enstaka träd,
- Hävd av området. Främst genom vinterbete, med främst nöt, häst och get samt bränning.

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

- Efter utredning: lägga igen avvattnande diken för att blötlägga mark,
- Bevara och efter utredning genomföra biotopvårdande åtgärder i Hörrodsån, genom återförande av sten som dragits åt sidan eller vid behov iläggning av död ved.
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Inplantera för området lämpliga hotade och sällsynta arter,
- Ta bort eventuellt främmande arter,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att anlägga och underhålla en mindre parkeringsplats och anlägga och underhålla enklare leder.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att borra, spränga, gräva, plöja, schakta, fylla ut eller dika eller annan markberedning,
2. uppföra byggnad, mast, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. anordna upplag,
4. gödsla, jordförbättra, eller använda kemiska bekämpningsmedel,
5. plantera eller så gräs, buskar och träd,
6. avverka träd och buskar, gallra, röja, ta bort dött träd eller vindfälle eller på annat sätt påverka vegetationen,
7. använda tryckimpregnerade stängselstolpar,
8. lägga ut strö eller dylikt eller stödutfodra,
9. avmaska betesdjur på betesmarker eller släppa avmaskade betesdjur på bete tidigare än 14 dagar efter avmaskning samt att använda långtidsverkande preparat,
10. hålla får under tidsperioden 1 april till 30 augusti,
11. utfodra jaktbart vilt,
12. sätta ut bikupor,

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. uppförande av väderskydd för betesdjur,
4. skötsel av skogsmark innefattande naturvårdsåtgärder (exempelvis skapande av död/döende ved, skapa luckor, plantering av tall eller lövträd, inhängning av för- yngningsytor) enligt bilaga 2,
5. skötsel och restaurering av en öppen, delvis trädbevuxen ängs- och betesmark, genom avverkning av barr- och lövträd, röjning och plantering och sådd av träd, buskar och fältskiktsarter, bränning samt bete, enligt bilaga 2.
6. efter utredning biotopförbättra Hörrödsån, lägga igen diken eller blötlägga mark enligt bilaga 2, som ej påverkar utanför naturreservatet liggande mark,
7. inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i reservatet,
8. bekämpning av invasiva och/eller främmande arter,
9. uppsättning av holkar,
10. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet enligt bilaga 2,
11. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, stenmur eller naturföremål,
2. ställa upp husvagn, husbil eller liknande under tiden kl 00:00 – 05:00,
3. elda annat än med friluftskök,
4. ta med hund eller annat sällskapsdjur som inte hålls i fysiskt koppel,
5. gräva upp växter,
6. plocka slättergubbe (*Arnica montana*),
7. föra bort död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
8. uppföra någon form av anläggning eller placera ut för reservatet främmande föremål,
9. placera eller sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, snitsel, orienteringskontroll eller liknande annat än tillfälligt, högst 10 dygn. Naturreservatets förvaltare bör informeras innan uppsättningen,
10. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar,
11. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar eller mollusker,

12. dumpa trädgårdsavfall.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens skriftliga tillstånd

13. under tidsperioden 1 april-15 juli anordna och organisera tävling eller träning. Övrig tid ska reservatets förvaltare alltid informeras,
14. under tidsperioden 1 april -15 juli anordna eller organisera lägerverksamhet eller liknade arrangemang. Övrig tid ska reservatets förvaltare alltid informeras.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel enligt vad som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- länsstyrelsens tillsyn av området,
- normalt underhåll av befintlig väg, bro, eller nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med vägar, leder, rastplatser etc).
- djurhållares tillsyn av betesdjur, underhåll av anläggningar och ledningar för betesdjuren (vatten, staket etc).
- underhåll av lagakraftvunna dikningsföretag och vattendomar. Inför utförande av arbetet ska verksamhetsutövaren informera förvaltaren om åtgärden.
- restaurering av hydrologin, inklusive åtgärder i närliggande terrester miljö, som biotopvårdande åtgärder i Hörrödsån, lägga igen avvattnade diken eller blötlägga mark.
- drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt av vid tidpunkten för detta beslut befintliga nyttjanderätter, ledningar och anläggningar, tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och tele-distributör. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltaren informeras i efterhand, dock senast inom fem arbetsdagar från det att arbetet har inletts.

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på skötsel och brukande

- A1 gäller ej nedläggning av fiberkabel, om denna förläggs längs befintliga vägar,
- A3 gäller ej tillfälliga upplag för områdets skötselbehov,
- A4 gäller ej användande av kemiska bekämpningsmedel vid bekämpning av invasiva arter,
- A6 gäller ej avverkning av igenväxningsvegetation efter förvaltarens godkännande,
- A6, C1 och C7 gäller ej slutavverkning av befintliga områden med granplanteringar, där markägaren äger rätten till virke och grot, enligt bilaga 3. Granplanteringar ska nedtas före 2030-12-31. När åtgärderna är slutförda upphör

undantaget på att gälla. Om avverkning inte sker före utsatt tid får länsstyrelsen låta avverka barrbestånden eventuellt rotnetto utgår då till markägaren.

- C1 gäller ej på orangemarkerad väg på bilaga 3 för nyttjande före 2030-12-31 i samband med utkörning av virke och ris från granplanteringar som ska avverkas. Körskador ska minimeras. Uppstår körskada ska denna åtgärdas av den som orsakat den.
- A8 gäller ej stödutfodring i samband med flytt av djur. Djurägaren är skyldig att informera förvaltaren om förestående stödutfodring. Förvaltaren avgör var stödutfodringen ska ske,

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på jakt

- A2, A11 och C8 gäller ej tillfälliga mobila jakttorn och därtill hörande utfodring med spridare som sprider majs eller spannmål i syfte att motverka omfattande mark- och vegetationsskador från vilt, som sätts upp inför jaktsäsong och som tas ned efter avslutad jaktsäsong,
- C4 och C9 gäller ej i samband med jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser.
- C11 gäller ej fiske efter kräftor.

Övriga undantag

- C9 gäller ej utsättning av de markeringar orienteringsverksamheter nyttjar vid banutläggning.
- C10 gäller ej insamling av enstaka beläggsexemplar av svårbestämda arter under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande nationell databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.
- C11 gäller ej håvning, handplockning eller annan selektiv metod som inte stör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av svårbestämda arter av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

Upplysningar

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter. Länsstyrelsen vill också upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken (föreskrifterna under rubriken C ovan) gäller omedelbart även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11-11b §) eller strandskydd (13-18 §§),

- 7 kap 1 § miljöbalken. Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den,
- Anmälningssplikten enligt 12 kap 6§ miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som väsentligen kan komma att ändra naturmiljön gäller även om de inte är förbjudna enligt reservatets föreskrifter,
- Anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 11 kap miljöbalken för verksamheter som innebär påverkan på vattens djup eller läge, exempelvis anläggningsarbeten i vatten, dämning, vattenbortledning eller anläggning av våtmark,
- 2 kap, Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fornlämningar mm,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 26 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samråd kan krävas för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage eller markskador.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Området ligger på gränsen till Österlen. Kringliggande landskap utgörs av öppna betesmarker, tallplanteringar, ädellövskog och bebyggelse. Jordarten utgörs av sandig morän på en berggrund av gnejs.

I dagsläget består området av en äldre tallplantering men en olikåldrig ädellövskog håller på att utvecklas under tallarna. I de fuktigare delarna förekommer lövsumpskog främst bestående av klibbal. På tidigare åkermark förekommer några mindre granplanteringar. I områdets norra del finns en extensivt brukad åker och i anslutning till den ett område med spärrgreniga träd som vitnar om tidigare hävdpåverkan. Hörrodsån rinner genom området.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Historiskt har detta område utgjort bokskog för att med tiden övergå i ett betat utmarkslandskap bestående av ljunghälskog under 1700- och 1800 talet. Området skiftades år 1827 och fastigheten fick då sitt nuvarande utseende. Ljunghälskorna planterades troligen igen med tall i början av 1900-talet. Tallarna syns tydligt på flygfoton från år 1947. Därefter har bok återetablerat sig i tallområdet. Med tiden bedöms boken ta över i tallområdet. Områdena närmast ån har nyttjats för ängsslåtter och åkerbruk. I området finns ett område med fossil åkermark bestående av röjda ytor och två terrasskanter vilka är 41 respektive 85 meter långa. Här finns även en jordkällare som inte är registrerad i Kulturmiljöregistret/Fornsök.

Biologiska bevarandevärden

Området ligger i en värdestrakt för ädellövskog och skogen inom området är utpekad som värdekärnor. Här finns två av Skogsstyrelsen utpekade naturvärden bestående av en alsumpskog (0,4 hektar) och en lövskogslund/hagmarksskog (0,33 hektar). Arealen skog inom naturreservatet uppgår till cirka 13,3 hektar bland-, ädellöv- och lövsumpskog. Virkesvolymen är beräknad till cirka 3600 m³sk och tillväxten per år och hektar har bedömts till cirka 6 m³sk. Mängden död ved är låg med undantag längs med Hörredsån, där tyvärr asken är överrepresenterad pga askskottssjukan. Fältskiktet utgörs bl.a. av gulplister, buskstjärnblomma, skogsbingel, sydlundarv, ramslök, lundelm, hässleklocka, långsvingel, myskmalva, tandrot och på fuktigare delar småvänderot och kärrfibbla.

Området ligger även i en värdestrakt för gräsmarker. I området finns en tidigare åker som sedan några år har ett mer extensivt brukande och här lyser gult av fibblor med inslag av rölleka och johannesört. Denna blommande areal kan med enkelhet ökas genom att ta ner granplanteringar som planterats på tidigare åkermark. Området är mycket lämpligt för inplantering av slättegubbe som är en art som är minskande och som är upptagen i art- och habitatdirektivet som en art som behöver skyddas mot plockning.

Hörredsån som rinner genom delar av området ingår i en limnisk värdestrakt och ån är utpekad som ett regionalt särskilt värdefullt vatten som hyser flera rödlistade renvattenlevande arter. Länsstyrelsen har de senaste åren arbetat med att riva ut flera dämmen och öppnat upp passager för svagsimmande arter i ån.

Strax sydöst om det planerade naturreservatet ligger det nationellt värdefulla sandmarksområdet Drakamöllan och Brösarps backar. Dessa områden utgör ett kärnområde för minst ett 30-tal rödlistade sandlevande skalbaggar samt har fortfarande några par häckande fältpiplärka (EN och ÅGP-art). Den skogliga dynamiken inom området bedöms som alltför värdefull att bevara, i förhållande till att låta restaurera detta område till det tidigare utmarkslandskapsutseende. Däremot kommer det planerade restaurerade ängs- och betesmarksområdet kunna stärka upp spridningen av

arter mellan naturreservaten kring Drakamöllan och Hörröds- och Södra Lökaröds utmark.

Friluftsvärden

Området ligger i direkt anslutning till Södra Lökaröd och Myrestads stugområden, bestående av minst 170 stugor på egna tomter. Vandringsleder från stugområdet passerar igenom området. Området är också mycket lättåtkomligt från Lillehemsvägen. Området bör ses som ett komplement, om än av lokal karaktär, till kringliggande naturreservat som lockar långväga besökare.

Skälen för beslut

Området ligger i en trakt med synnerligen höga botaniska och zoologiska värden. Området kommer efter restaurering utgöra en viktig reträttplats för många arter som är hotade pga omlandets markanvändning i form av produktivt skogsbruk och åkerbruk. Området är viktigt för närboende för rekreation och vandring.

Området har mycket höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Området har angivits som skyddsvärt ur naturvårds- och friluftslivssynpunkt avseende nationell, regional och kommunal nivå och omfattas av eller ingår i:

- **Riksintressen enligt 3 kap MB:** Området ingår i ett större område som är utpekade som riksintresse enligt 3 kap 6 § friluftslivet från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus. Området är utpekade för bland annat friluftsaktiviteterna vandring, strövande, naturupplevelser och fågelskådning. Vidare ligger området emellan två utpekade riksintressena för naturvård, Linderödsåsens nordsluttning och Verkeån med dalgång.
- **Riksintresse enligt 4 kap 2 § MB:** Området omfattas enligt 4 kap 2 § MB av riksintresse avseende sitt värde för det rörliga friluftslivet (från Örnahusen söder om Skillinge till Åhus).
- **Länets naturvärdesöversikt:** Området ligger i nära anslutning till ett klass 3 område, Myrestads backar.
- **Regionalt särskilt värdefullt vatten:** Hörröds ån är utpekade som ett regionalt särskilt värdefullt vatten.
- **Strandskyddat område enligt 7 kap 13–18 §§ MB:** Gäller med 100 meter från Hörrödsån.
- **Skogsstrategin:** Området ingår i en värdefull ädellövskogstrakt (Österlens lövmarker).
- **Skogsstyrelsens utpekande:** Två naturvärden bestående av en alsumpskog (0,4 hektar) och en lövskogslund/hagmarksskog (0,33 hektar).
- **Fornlämningar:** I området finns ett område med fossil åkermark, bestående av stenröjda ytor och två terrasskanter.
- **Grön infrastruktur:** Området utgör en synnerligen viktig förbindelselänk mellan naturreservatet Lillehem cirka 730 meter österut och naturreservatet Södra Lökaröd cirka 540 meter västerut. Ett bevarande av skogen i området

kommer stärka upp ädellövskogarna i de närliggande naturreservaten Maglehem, Hörröds- och Södra Lökaröds utmark, Hörrödsåsen och Ekedala. Vidare är Hörrödsån utpekad som en limnisk värdetrakt vilken går igenom naturreservaten Hörröds- och Södra Lökaröds utmark, Södra Lökaröd, Fransas skog som nu är aktuellt att bli naturreservat, Lillehem, Drakamölla, Kumlan och Möllegården. Området ligger i, utöver värdetrakt för ädellövskog i en utpekad värdetrakt för gräsmark (Kivik-Brösarp-Ravlunda).

- **Hotade arter:** Ask (EN), vattenmyrlejonslända (NT), nordfladdermus (NT), kungsfiskare (NT), entita (NT), gulspär (NT) och mindre hackspett (NT) finns i området. Grå ladlav (CR), åkerväddsmott (VU), slättergubbe (VU) och skogsduva skulle med insatser kunna etablera sig i området.
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** Kungsfiskare, födosökande. Röd glada, födosökande och möjligen häckande. Spillkråka, födosökande främst vintertid.

Länsstyrelsens bedömning

Anmälan om frivilligt formellt områdesskydd har stämts av gentemot poängmodell för ny framtagna *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Värdekärnorna ligger inom en värdetrakt (2 poäng). Mer än hälften av värdekärnas areal är prioriterad skogstyp som ädellövskog, lövsumpskog och tallskog (2 poäng). Slutligen har de skogsbiologiska värdekärnorna stor betydelse för andra miljö kvalitetsmål och andra samhällsintressen som friluftsliv (1 poäng). Sammanlagt uppnår anmält område 5 poäng, av maximalt 8 poäng.

Länsstyrelsens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att i första hand bevara biologisk mångfald, skydda, vårda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer. Men även återställa och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter samt tillgodose behov av områden för friluftsliv, under enklare former. Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen "Levande skogar", "Ett rikt odlingslandskap", "Levande sjöar och vattendrag" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Slättergubbe, *Arnica montana*, är en art som är upptagen som en bilaga V art i EU:s art- och habitatdirektiv, kräver särskilda förvaltningsåtgärder för att minska risken för insamling samt är klassad som sårbar (VU) av Artdatabanken. Arten bör inplanteras i området. Arten får ej plockas inom naturreservatet.

Rätten till bete med får har begränsats. Får äter främst örter som naturreservatet har som ett syfte att bevara och genom att reglera betesperioden med får så gynnas örtarna

Naturreservatet ligger inom riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap 9 § miljöbalken, Ravlunda skjutfält, som är ett område med särskilt behov av hinderfrihet. Länsstyrelsen bedömer att naturreservatets föreskrifter inte har någon negativ påverkan på riksintresset för totalförsvaret. Inga nya byggnader kommer att uppföras i naturreservatet och produktionsskogen kommer tas ner, vilket snarare bedöms öka

hinderfriheten. Utöver ovan nämnda riksintressen berörs området inte av några andra riksintressen.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska i beslutet anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året. Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla vissa intrång.

Om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet får enligt 7 kap. 30 § miljöbalken länsstyrelsen besluta om föreskrifter om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom det skyddade området.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 3 § Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan.² Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
Försörjande	Jakt	Positiv och negativ
Försörjande	Virke och fibrer	Negativ
Försörjande	Bioenergi från skog	Negativ
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Livsmiljöer som t.ex. lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar.	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolbindning utförd av växter/träd	Positiv/Negativ
Reglerande och upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolinbindning av återvätad mark	Positiv
Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer.	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
Kulturella	Resurs för forskning	Positiv
Kulturella	Estetiska värden t.ex. boende vid naturskön miljö, rekreativ aktivitet och turism i ostörd miljö	Positiv
Kulturella	Kulturarv t.ex. användning av naturliga miljöer av andliga eller historiska orsaker	Positiv
Stödjande	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
Stödjande	Näringsämnes-cirkulation - vattnets kretslopp	Positiv
Stödjande	Ekologiska samspel t.ex. näringsvävares dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv

Ärendets handläggning

Frågan om naturreservatsbildning väcktes av markägaren till Lillehem 8:4 den 14 november 2024 (dnr 36549-2024). Namnet Fransas skog kommer från Frans som ägde området på slutet av 1800-talet.

Länsstyrelsen biföll anmälan den 23 januari 2025 om att prioritera området för skydd.

² Enligt Naturvårdsverkets förslag på ekosystemtjänster inom olika naturtyper <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/skyddade-omraden/process-naturreservat/beslut/beslut-om-bildande-naturreservat.pdf>

Länsstyrelsen har i samråd med markägaren avgränsat området, upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan.

Intrångsersättning har utbetalts till markägarna år 2026.

Förslag på parkeringsplats framtagna i samråd med markägarna finns i skötselplanen.

Ärendet remitterades under perioden 2026-05-21 till den 2026-06-30, då berörda sakägare förelades att yttra sig över framtaget beslutsförslag. Inkomna yttranden och Länsstyrelsens bemötande återfinns i bilaga 5.

Området är ej slutligt inmätt, varför gränsen kan komma att ändras något. Slutlig gräns kommer att finnas i NVR.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 4.

Förvaltning

Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 7.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av vikarierande länsöverdirektör Marie Edman Ljungholm. I den slutliga handläggningen har även deltagit avdelningschef Olof Liungman, enhetschef Cecilia Backe, länsassessor Johan Åsberg och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, före-dragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

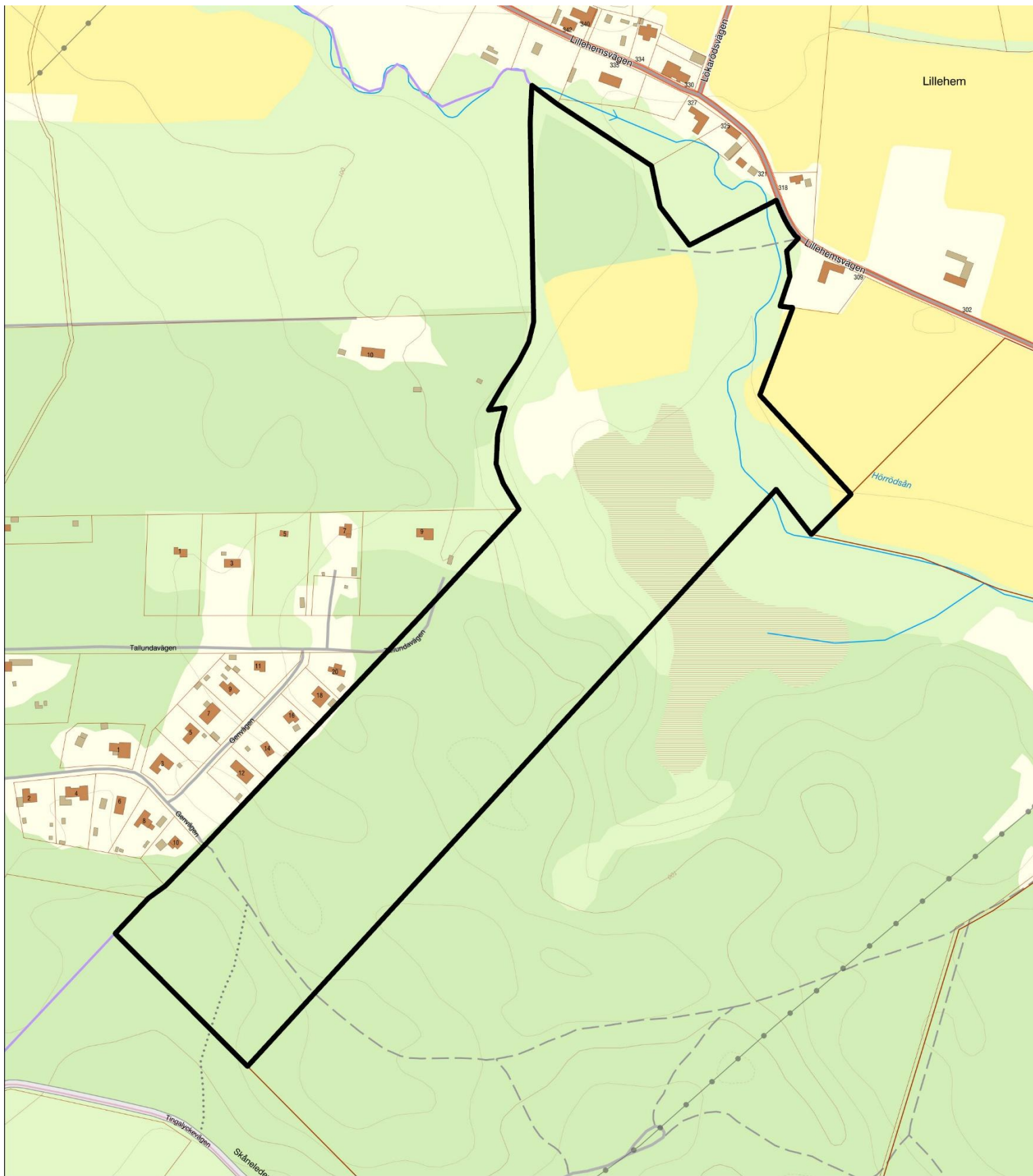
Marie Edman Ljungholm

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Kartor med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Karta med markerade undantag från föreskrifter
4. Skötselplan
5. Yttranden och länsstyrelsens bemötande
6. Sändlista
7. Hur man överklagar

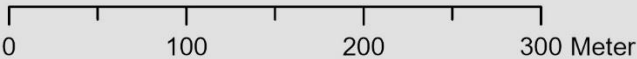
För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1, Beslutskarta Naturreservatet Fransas skog, Kristianstads kommun

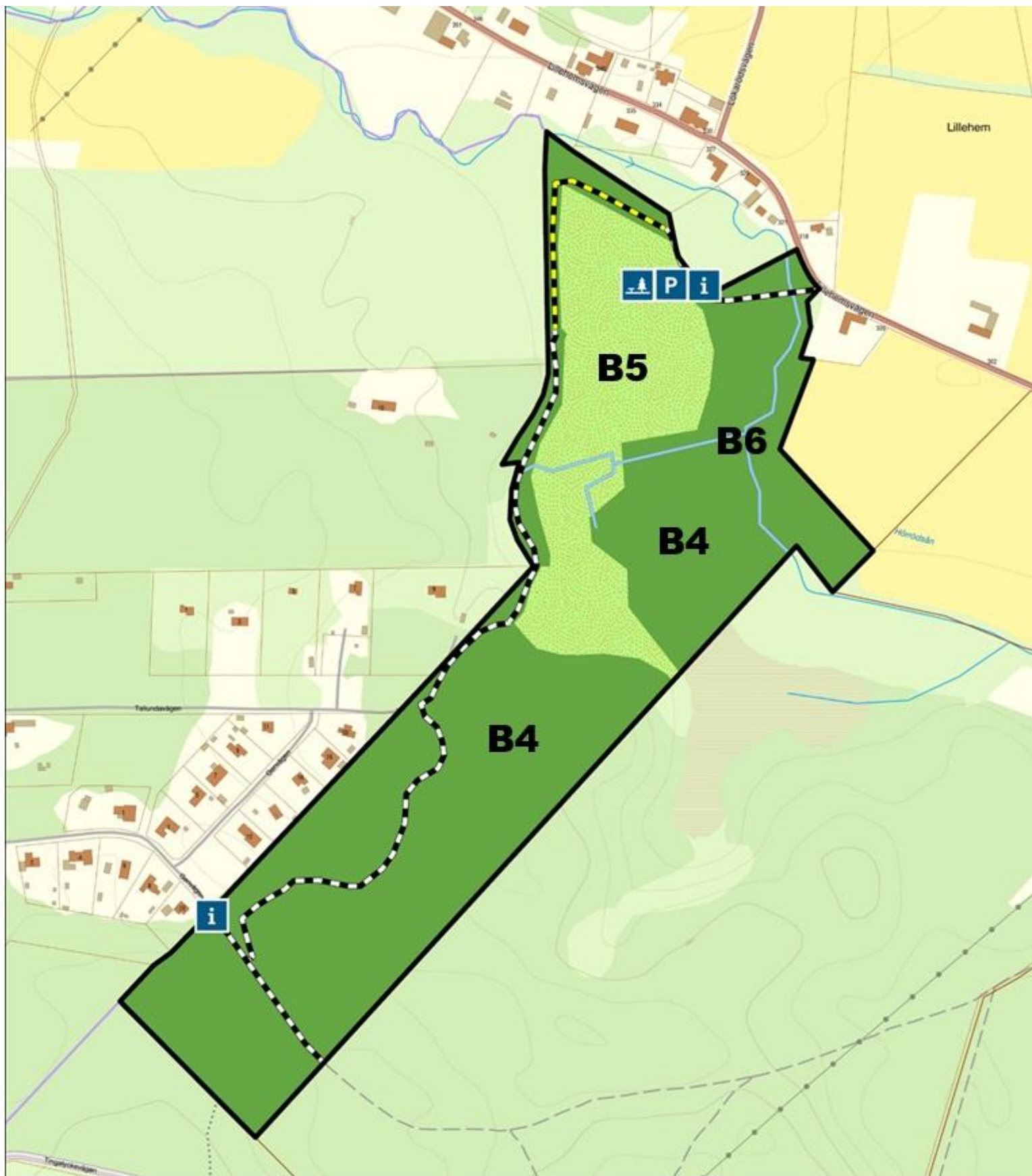
Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan.

 Naturreservat

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 2671-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2, Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

B2 gäller informationstavlor.

Område B4 gäller föreskrift B4. Område B5 gäller föreskrift B5. B6 gäller föreskrift B6.

B9 och B11 gäller hela området.

B10 gäller markerad led. Befintlig led och eventuellt ny led samt parkering

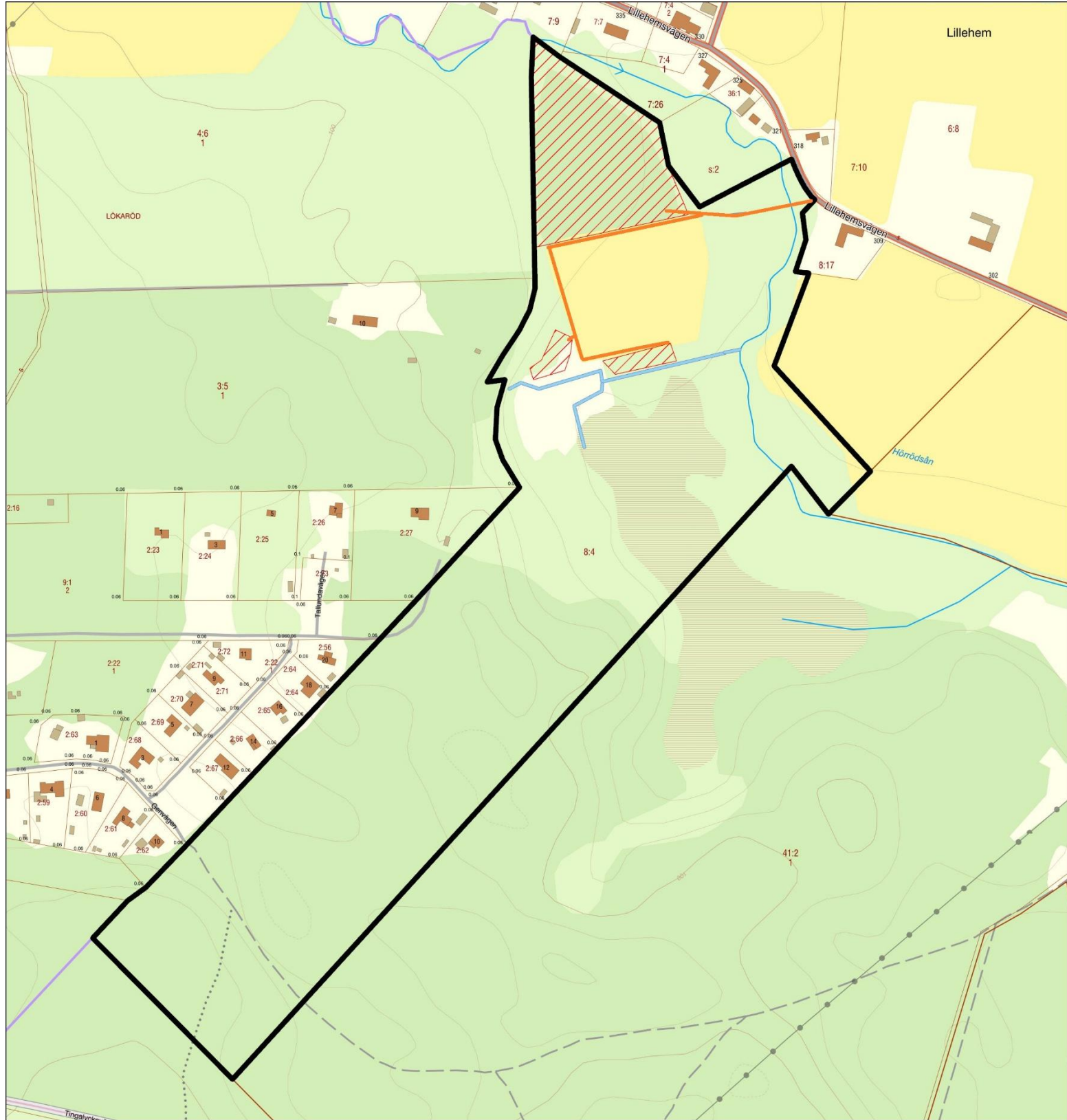
och rastplats

0 100 200 300 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 2671-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 3, Karta med markerade undantag från föreskrifter Naturreservatet Fransas skog, Kristianstads kommun

Rödskrafferade områden gäller undantag från föreskrifterna A6, C1 och C7
avseende slutavverkning av befintliga avdelningar med granplanteringar före
2030-12-31.

Blåa linjer utgör Hörrödsån och dike som omfattas av föreskrift B6.

Orangemarkerad väg gäller undantag från föreskrift C1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 2671-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 100 200 300 Meter

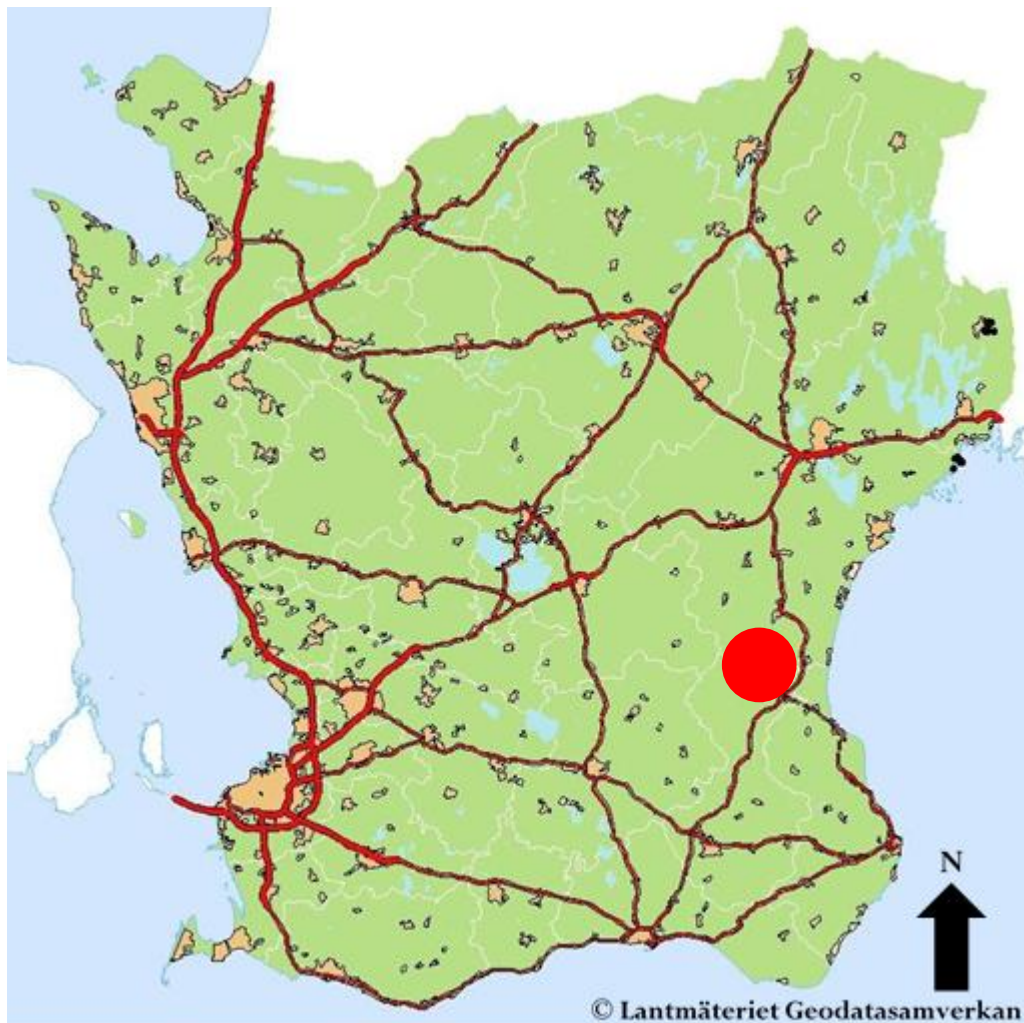

Länsstyrelsen
Skåne

Skötselplan för naturreservatet Fransas skog

Länsstyrelsen
Skåne

Figur 1 Den röda cirkeln anger naturreservatets ungefärliga läge.

Fastställt: 2026-09-07
Planförfattare: Johan Johnmark
Diarienummer: 2671-2026, 1290-279
Omslagsbild: Fransas skog år 2026
Foton: Johan Johnmark, om inte annat anges.

Innehåll

Inledning	5
1. Syftet med naturreservatet	6
2. Beskrivning av området	8
2.1 Administrativa uppgifter	8
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	9
2.2.1 Geomorfologi och hydrologi	9
2.2.2 Historisk markanvändning och landskapsutveckling	9
2.2.3 Biologi och naturvärden	12
2.2.4 Friluftsliv	13
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	14
3 Övergripande mål och åtgärder	15
3.1 Övergripande mål	15
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	15
3.3 Forn- och kulturlämningar	15
3.4 Konsekvenser av klimatförändringar	15
3.5 Hydrologisk restaurering	16
3.6 Populationsstärkande åtgärder	17
3.6.1 Åtgärder för åkerväddsmott (VU)	17
3.6.2 Åtgärder för slättergubbe (NT) och Natura 2000-art (kod 1762)	17
3.6.3 Åtgärder för grå ladv (CR)	18
3.6.4 Åtgärder för skogsduva	18
3.7 Förekommande främmande och invasiva arter	18
4 Skötselområden med mål och åtgärder	19
4.1 Skötselområde Ängsmark cirka 1,9 hektar, varav restaureringsmark cirka 0,9 hektar	19
4.1.1 Beskrivning	19
4.1.2 Bevarandemål	20
4.1.3 Restaureringsåtgärder	20
4.1.4 Skötselåtgärder	21
4.2 Skötselområde Trädklädd betesmark cirka 1,3 hektar, varav restaureringsmark cirka 1,3 hektar	21
4.2.1 Beskrivning:	21
4.2.2 Bevarandemål:	22
4.2.3 Restaureringsåtgärder:	22
4.2.4 Skötselåtgärder:	22
4.3 Skötselområde Naturskogsliknande blandlövskog cirka 7,1 hektar	23
4.3.1 Beskrivning:	23
4.3.2 Bevarandemål:	24
4.3.3 Skötselåtgärder:	24

4.4 Skötselområde Ädellövskog, cirka 1,8 hektar, varav restaureringsmark cirka 1,8 hektar	25
4.4.1 Beskrivning:	25
4.4.2 Bevarandemål:	26
4.4.3 Restaureringsåtgärder:	26
4.4.4 Skötselåtgärder:	26
4.5 Skötselområde Lövsumpskog, cirka 2,5 hektar och del av Hörrödsån, cirka 280 meter	27
4.5.1 Beskrivning:	27
4.5.2 Bevarandemål:	28
4.5.3 Restaureringsåtgärder:	28
4.5.4 Skötselåtgärder:	29
5 Friluftsliv	29
5.1 Allmän inledning	29
5.2 Information	29
5.3 Parkering	30
6 Jakt och fiske	30
7 Utmärkning av naturreservatets gränser	30
8 Tillsyn	30
9 Uppföljning och revidering	31
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	31
9.2 Revidering av skötselplanen	31
9.3 Uppföljning av kostnader	31
10 Kostnadsansvar och prioriteringar	31
10.1 Markskötsel	32
10.2 Anläggningar	34
11 Rödlistade arter	35
12 Källor	35
Bilaga A Skötselområdeskarta	37
Bilaga B Målbildskarta	38
Bilaga C. Livsmiljötypskarta	39

Inledning

Skötselplanen beskriver naturreservatets värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör för hur dessa värden ska tillvaratas genom lämplig skötsel. Bakom detta ligger syftet med bildandet av naturreservatet. Syftet styr även vilka föreskrifter (regler) som ska gälla i reservatet. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas, till vilket skötselplanen är en bilaga. För att uppnå syftet med ett naturreservat krävs normalt även en särskild skötsel, vilken redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bland annat naturreservatets syfte och vilka natur- och andra bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftet.

Namnet Fransas skog kommer ifrån nuvarande fastighetsägares, farmors morbror Frans. Farmodern kallade alltid området Fransas skog och det namnet har fastigheten därefter behållit.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer kopplade till områdets skogar, odlingslandskap och vattendrag. Tall- och ädellövskog samt lövsumpskog ska bevaras, restaureras och vårdas. Kulturpräglade naturmiljöer såsom ängs- och betesmark ska bevaras, restaureras och utvecklas. Hörrödsån ska bevaras och om möjligt genomföra biotopvårdande åtgärder. Områdets hydrologi ska om möjligt restaureras. Värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas, återställas och nyskapas. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad tall- och ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor, förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Ej transportera ut tall- eller lövved,
- Avveckla områdets granplanteringar,
- Bevara och utveckla områdets lövsumpskogar,
- Bevara, restaurera och utveckla ängs- och betesmarker bestående av artrik sili-
katgräsmark och fuktäng med inslag av enstaka träd,
- Hävd av området. Främst genom vinterbete, med främst nöt, häst och get samt
bränning.
- Efter utredning: lägga igen avvattande diken för att blötlägga mark,
- Bevara och efter utredning genomföra biotopvårdande åtgärder i Hörrödsån, ge-
nom återförande av sten som dragits åt sidan eller vid behov iläggning av död
ved.
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Inplantera för området lämpliga hotade och sällsynta arter,
- Ta bort eventuellt främmande arter,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att anlägga
och underhålla en mindre parkeringsplats och anlägga och underhålla enklare le-
der.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Figur 2 Naturreseptatet är markerat med svart heldragen linje.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Fransas skog
Kommun:	Kristianstad
Natura 2000-ID:	-
DOS-ID ¹	1138914
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörda fastigheter:	Lillehem 8:4
Markägarkategori:	Enskilda
Läge:	Cirka 27 km nordöst om Tomelilla och cirka 29 km sydväst om Kristianstad
Koordinat centralpunkt	E: 443200 N: 6181300, SWEREF 99 TM
Huvudavrinningsområde:	Mellan Helge å och Nybroån
Vattenförekomst:	Julebodaån SE18519-139144
Inskrivna nyttjanderätter:	Finns i akten
Gemensamhetsanläggningar:	Finns i akten
Areal:	14,7 ha (varav land 14,6 ha, produktiv skog 11,5 ha)
Förvaltare:	Länsstyrelsen

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.2.1 Geomorfologi och hydrologi

Området ligger på gränsen till Österlen. Kringliggande landskap utgörs av öppna betesmarker, tallplanteringar, ädellövskog och bebyggelse. Jordarten utgörs av sandig morän på en berggrund av gnejs.

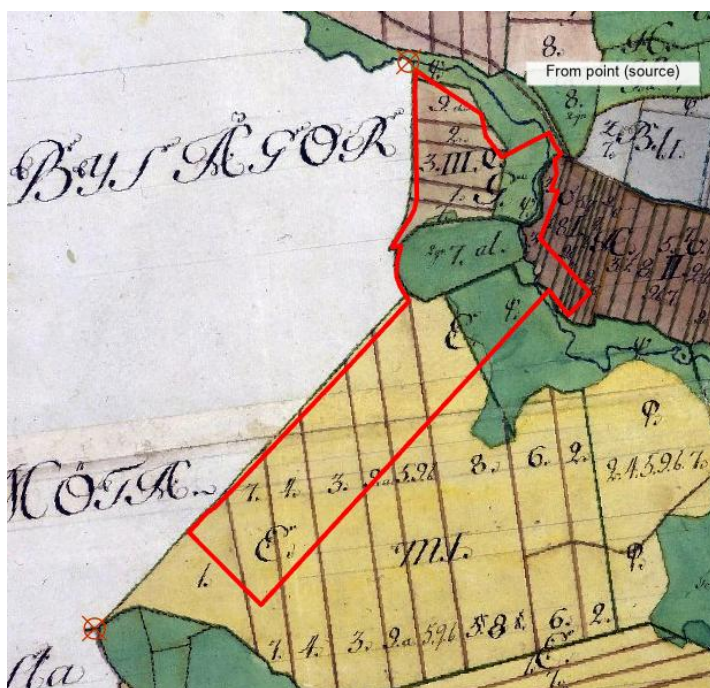
I dagsläget består området av en äldre tallplantering men en olikåldrig ädellövskog håller på att utvecklas under tallarna. I de fuktigare delarna förekommer lövsumpskog främst bestående av klibbal. På tidigare åkermark förekommer några mindre granplanteringar. I områdets norra del finns en extensivt brukad åker och i anslutning till den ett område med spärrgreniga träd som vitnar om tidigare hävdpåverkan. Hörrödsån rinner igenom området.

2.2.2 Historisk markanvändning och landskapsutveckling

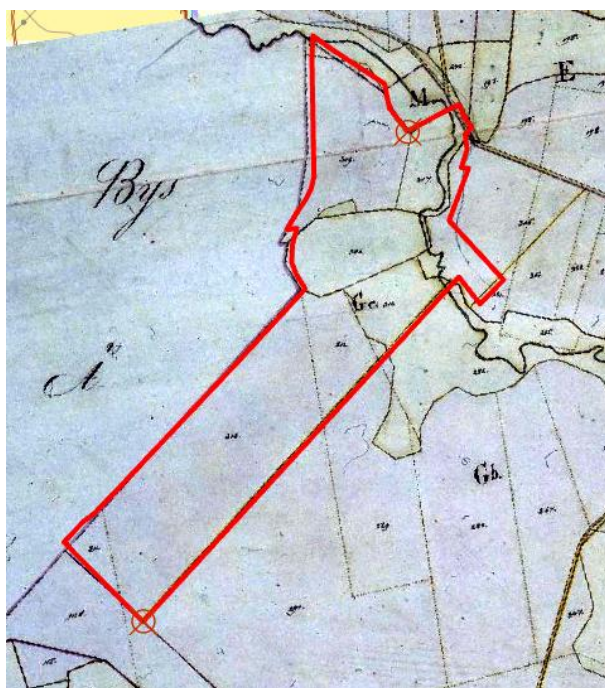
Historiskt har detta område utgjort bokskog för att med tiden övergå i ett betat utmarkslandskap bestående av ljungmark under 1700- och 1800 talet. Området skiftades år 1827 och fastigheten fick då sitt nuvarande utseende. Ljungmarkerna planterades troligen igen med tall i början av 1900-talet. Tallarna syns tydligt på flygfoton från år 1947. Därefter har bok återetablerat sig i tallområdet. Med tiden bedöms boken ta över i tallområdet. Områdena närmast ån har nyttjats för ängsslåtter och åkerbruk. I området finns ett område med fossil åkermark bestående av röjda ytor och två terrasskanter vilka är 41 respektive 85 meter långa. Här finns även en jordkällare som inte är registrerad i Kulturmiljöregistret/Fornsök.

Figur 3 Jordkällaren bör hållas fri från buskar och träd.

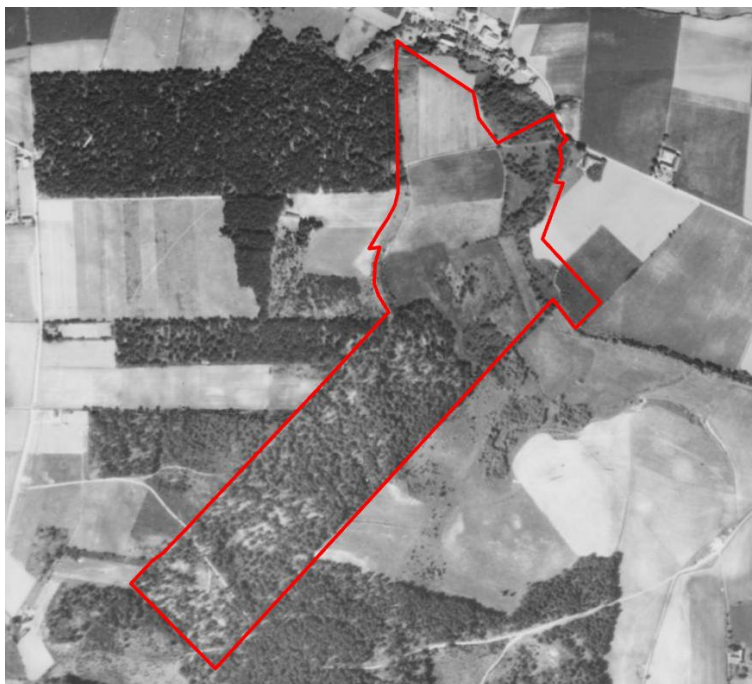
Figur 4 Storskifteskartan från år 1796. Det gröna området nyttjades som ängsmark. Det gula området (E m1) kallades Måssa vången och var vissa år uppodlad och nyttjades som betesmark andra år.

Figur 5 Enskiftes kartan från år 1828. Dagens granplantering benämndes då Mölleåkern medan ängen Mölleavadslyckan. Skogsområdet benämndes Måssabackarna.

Figur 6 På Häradsekonomska kartan från år 1926-34 har den tidigare vången planterats med tall och hävden har upphört på ången, som nu återgår till en alsumpskog.

Figur 7. Flygbild från år 1940. Alsumpskogen är under uppväxt och att den planterade tallskogen håller på att sluta sig. Kuriosa är att den smala åkern mellan dagens lövsumpskog och ån kallades "långagern" dvs lång åkern. Notera hur öppet det är kring området.

Figur 8. Ortofoto från år 2024. Nu är endast den tidigare åker som idag sköts som vall öppen, resten av området och dess omgivning har övergått till skog och plantager samt bebyggelse.

2.2.3 Biologi och naturvärden

Området ligger i en värdeetrakt för ädellövskog och skogen inom området är utpekad som värdekärnor. Här finns två av Skogsstyrelsen utpekade naturvärden bestående av en alsumpskog (0,4 hektar) och en lövskogslund/hagmarksskog (0,33 hektar). Arealen skog inom naturreservatet uppgår till cirka 13,3 hektar bland-, ädellöv- och lövsumpskog. Virkesvolymen är beräknad till cirka 3600 m³sk och tillväxten per år och hektar har bedömts till cirka 6 m³sk. Mängden död ved är låg med undantag längs med Hörrödsån, där tyvärr asken är överrepresenterad pga askskottssjukan. Fältskiktet utgörs bl.a. av gulplister, buskstjärnblomma, skogsbingel, sydlundarv, ramslök, lundelm, hässleklocka, långsvingel, myskmalva, tandrot och på fuktigare delar småvänderot och kärrfibbla.

Området ligger även i en värdeetrakt för gräsmarker. I området finns en tidigare åker som sedan några år har ett mer extensivt brukande och här lyser gult av fibblor med inslag av rölleka och johannesört. Denna blommande areal kan med enkelhet ökas genom att ta ner granplanteringar som planterats på tidigare åkermark. Området är mycket lämpligt för inplantering av slättergubbe som är en art som är minskande och som är upptagen i art- och habitatdirektivet som en art som behöver skyddas mot plockning.

Hörrödsån som rinner genom delar av området ingår i en limnisk värdetrakt och ån är utpekad som ett regionalt särskilt värdefullt vatten som hyser flera rödlistade renvattenlevande arter. Länsstyrelsen har de senaste åren arbetat med att riva ut flera dämmen och öppnat upp passager för svagsimmande arter i ån.

Strax sydöst om det planerade naturreservatet ligger det nationellt värdefulla sandmarksområdet Drakamöllan och Brösarps backar. Dessa områden utgör ett kärnområde för minst ett 30-tal rödlistade sandlevande skalbaggar samt har fortfarande några par häckande fältpiplärka (EN och ÅGP-art). Den skogliga dynamiken inom området bedöms som alltför värdefull att bevara, i förhållande till att låta restaurera detta område till det tidigare utmarkslandskapsutseende. Däremot kommer det planerade restaurerade ängs- och betesmarksområdet kunna stärka upp spridningen av arter mellan naturreservaten kring Drakamöllan och Hörröds- och Södra Lökaröds utmark.

2.2.4 Friluftsliv

Området ligger i direkt anslutning till Södra Lökaröd och Myrestads stugområden, bestående av minst 170 stugor på egna tomter. Vandringsleder från stugområdet passerar igenom området. Området är också mycket lättåtkomligt från Lillehemsvägen. Området bör ses som ett komplement, om än av lokal karaktär, till kringliggande naturreservat som lockar långväga besökare.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

Terrestra miljöer

- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet.
- Avverkning av skog inom området.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på naturliga störningar i skogen.
- Brist på förnygring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen
- Betesdrift, framför allt med får, under örternas blomningstid.
- Spridning av invasiva arter.
-

Limniska miljöer

- Förändringar i områdets hydrologi genom t.ex. markavvattning. Eller av människan skapade hinder i vattendragen, både i området och i omkringliggande områden.
- Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Förändrad morfologiskt tillstånd i vattendraget, t.ex. genom rensning, dikning, muddring eller breddning av vattendragen inom området.
- Vattenuttag under perioder med lågvattenflöde innebär risk för uttorkning, förhöjda vattentemperaturer och syrgasbrist.
- Införande av signalkräftor eller främmande fisk som inte förekommer naturligt i de akvatiska miljöerna.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Nedfall av luftföroreningar och användning av bekämpningsmedel och kemikalier inom området och i de omkringliggande skogarna och åkrarna.

3 Övergripande mål och åtgärder

3.1 Övergripande mål

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt-, svamp- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan föryngra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

- Återskapa om möjligt en mer naturlig hydrologi.
- Återför delar områden med gran till ängsmark.
- Skapa mer död och döende ved.
- Hävda delar av landskapet genom bete, slåtter och/eller vårbränning.
- Vidta åtgärder för att stärka hotade arter.

3.3 Forn- och kulturlämningar

I området finns ett område med fossil åkermark bestående av röjda ytor och två terrasskanter vilka är 41 respektive 85 meter långa.

Vid ingrepp i och invid fornlämning krävs tillstånd enligt kulturmiljölagen 2 kap 1989:950; samråd ska ske med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet innan åtgärd påbörjas. Det gäller exempelvis vid grävning. I samband med avverkning av träd och utkörning av virke som berör fornlämning krävs samråd eftersom det finns risk för skada på fornlämning. Röjningsavfall får inte läggas på eller invid fornlämning. Samråd krävs också vid anläggande av friluftsanläggningar inom fornlämning. Anläggningar såsom grillplatser ska inte anläggas inom fornlämning.

3.4 Konsekvenser av klimatförändringar

Vegetationszonerna kommer att flytta sig norrut i en takt som många arter inte hinner med i. Växtsäsongen kommer att förlängas med ökad igenväxningstakt av betesmarker. Den prognostiserade ökade nederbörds mängden (15%) framför allt vintertid, kan komma att gynna utvecklingen lövsumpskogarna i området. De befarade torrare somrarna kan

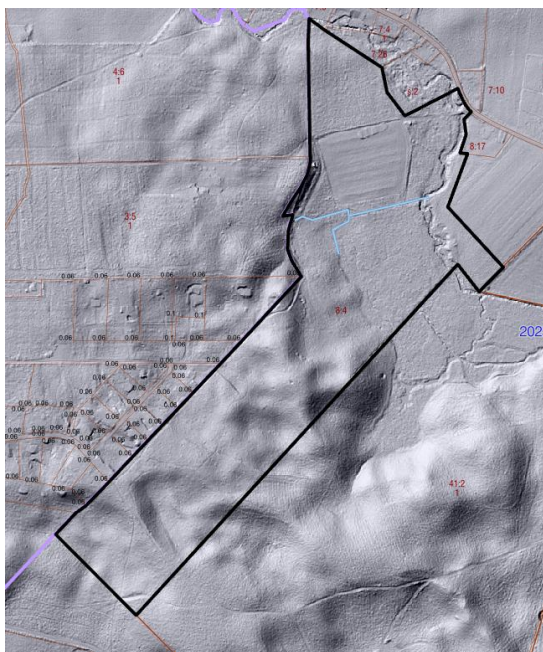
dock motverka denna utveckling. Ädellövsboden kan komma att gynnas genom ett varmare klimat, men träd och fältskikt kan likväl drabbas av omfattande torkskador med artförsvinnande som följd. Det kan uppstå problem för betesdjur med långvarig hetta och torka. Ett varmare klimat kommer att gynna spridning av invasiva arter till naturreservatet som slår ut den inhemska floran och faunan.

Exempel på skötselåtgärder för att motverka eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- Förflyttning av arter.
- Motverka igenväxning genom röjning, slåtter, bränning, förändrad betessäsong.
- Problem för betesdjur: säkrad dricksvattenförsörjning, bevarat solskydd.
- Öka återvätningen i området.
- Bekämpande av främmande och invasiva arter.

3.5 Hydrologisk restaurering

De diken inom naturreservatet som efter utredning skulle kunna vara aktuella för igenläggning är markerade i blått nedan.

Figur 9. Karta med påträffade diken

3.6 Populationsstärkande åtgärder

3.6.1 Åtgärder för åkerväddsmott (VU)

Arten har gått tillbaka mycket kraftigt och återfinns i Sverige främst i trakten av Maglehem. Larverna lever i augusti–september i blomhuvuden på åkervädd *Knautia arvensis*. Även andra väddarter uppges som värdväxter. Larverna äter fröna som hindras att falla ner på marken genom ett lager spinntrådar. Den vuxna larven övervintrar nära näringsplantans rot. Fjärilen flyger i slutet av juni och under hela juli, och sitter dagtid gärna på väddblommor. För att gynna denna fjäril har förbud av hållande av betesdjur förbjudet under tidsperioden 1 april till 30 september. Vidare bör det finnas ett gott bestånd (cirka 30 plantor) av åkervädd i området.

3.6.2 Åtgärder för slåttergubbe (NT) och Natura 2000-art (kod 1762)

Slåttergubbe, *Arnica montana*, har inte påträffats inom naturreservatet men finns i närheten. Slåttergubbe är upptagen i EU:s art- och habitatdirektiv, bilaga V. Slåttergubbe är en art som kräver särskilda förvaltningsåtgärder för att minska risk för insamling och är klassad som VU (sårbar) av Artdatabanken. Arten får ej plockas inom naturreservatet. Slåttergubbe bedöms efter insådd/inplantering kunna få en god förekomst i området. Frön eller plantor bör ha en så lokal proveniens som möjligt. Insådd eller inplantering måste hägnas av de första åren tills god etablering har skett. Blommorna är tyvärr välsmakande, åtminstone för häst, varför betesfredning under blomnings- och frösättningstiden kan behövas även senare. Målet bör vara minst 50 plantor inom området.

Figur 10 Blommande slåttergubbe, foto Marie Björkander

3.6.3 Åtgärder för grå ladlav (CR)

Grå ladlav är en akut hotad art (CR). Den finns i princip i Sverige enbart i området kring Maglehem, Brösarp, Ripa och Yngsjö. För artens bevarande har ett särskilt åtgärdsprogram framtagits. Arten föredrar äldre död ek, gärna obehandlade sågade ekstolpar. I samband med uppsättning av eventuellt stängsel bör nya stolpar vara i sågad eller kluven ek. För att ekstolpen ska hålla ännu längre, bör den brännas i rotdelen.

3.6.4 Åtgärder för skogsduva

Skogsduva är en karaktäristisk art för äldre bokskogar. Den var tidigare rödlistad (2005). Skogsduvan kräver hålträd för sin häckning. Studier har visat att det är just avsaknaden av lämpliga bohål som är begränsande för arten. Holkar med ingångshålet 10 cm utgör en utmärkt bostad för dessa fåglar. Totalt bör minst tre holkar sättas upp.

3.7 Förekommande främmande och invasiva arter

I området har både parkslide och rododendron påträffats.

- Ett större bestånd parkslide finns i anslutning till vägområdet vid Lillehemsvägen och i riktning mot Hörrödsån.
- Rododendron förekomst finns beskrivet i kapitel 4.5.3.

4 Skötselområden med mål och åtgärder

Naturreservatet har delats in i fem olika skötselområden som kräver olika skötselåtgärder, samt friluftsliv och skötsel av anläggningar (se bilaga A Skötselområden, B Målbild och C Friluftsliv).

1. Skötselområde – Ängsmark cirka 1,9 hektar, varav restaureringsmark cirka 0,9 hektar
2. Skötselområde – Trädklädd betesmark cirka 1,3 hektar, varav restaureringsmark cirka 1,3 hektar
3. Skötselområde – Naturskogsliknande blandskog cirka 7,1 hektar
4. Skötselområde – Ädellövskog, cirka 2,8 hektar, varav restaureringsmark cirka 2,8 hektar
5. Skötselområde – Lövsumpskog, cirka 1,5 hektar och del av Hörrödsån, cirka 280 meter

4.1 Skötselområde Ängsmark cirka 1,9 hektar, varav restaureringsmark cirka 0,9 hektar

4.1.1 Beskrivning

En tidigare åker som under de senaste 10 åren endast nyttjats för slåtter, vilket har ökat blomsterrikedomen. Livsmiljötypen i dagsläget bedöms vara Öppen kultiverad gräsmark (6910). Senast som det nyttjades som åker var år 2016 då blandsäd odlades. Området ligger gult på sommaren av fibblor. Detta är särskilt värdefullt då det ligger i en trakt med väldigt höga insektsvärden kopplade till sand och blomning. Därmed utgör det också en insektsmässig ”step-stone” mellan naturreservatet Lillehem, Södra Lökaröd och Hörröds- och Södra Lökaröds utmark.

Området bör hävdas genom antingen vårbränning, slåtter som sker helst efter den 30 juni eller genom vinterbete (oktober till 1 april). Vinterbete medför att örterna gynnas kraftigt framför gräs, pga torkstress, samt att kvist och knopp betas i stor omfattning. Djurtätheten med en djurenhet per hektar minskar behovet av återkommande slyröjningar. Häst, nöt eller getter är lämpliga betesdjur. Bäst effekt fås om djuren tillåts sambeta. Bete med får under blomnings- och frösättningstid är olämpligt då fåren mycket gärna betar örterna. Förbud mot fårbete har därför införts under tidsperioden 1 april till 30 augusti.

I området finns det rikligt med fibblor och rölleka. Området skulle vara mycket lämpligt för inplantering av åkervädd och smällglim. På åkervädd födosöker den sällsynta åkerväddsmott (VU), se kapitel 3.6.1. När näringsnivån i ytskiktet har minskat är även arter

som tjärblomster, blåmunkar, backnejlika, hedblomster lämpliga att plantera in. Om örtmångfalden ökar kommer området attrahera bland annat fjärilar som finns i närområdet som bredbrämad bastardsvärmare (NT), mindre bastardsvärmare (NT), silversmygare (NT), mindre purpurmätare (NT) och ängsmetallvinge (NT) samt olika arter blåvingar.

Det finns inga staket i området. Detta skulle vara ett lämpligt område att prova virtuella stängsel, med tydlig information till närboende och besökare.

Figur 11. Ängsmarken år 2026

Figur 12. Blommande fibblor år 2022. Foto Dan Gerell, ur Rapport fladdermusrådgivning för Lillehem 8:4.

4.1.2 Bevarandemål

- Vegetationen ska domineras av hävdgynnade arter, som fibblor och åkervädd, med en variation av hävden i tid och rum. De hävdgynnade arterna ska ges möjlighet att blomma och sprida frön årligen.
- Åkervädd bör finnas med cirka 30 plantor, se även kapitel 3.6.1.
- Sandförekomst bör finnas med cirka 640 m², vilken även utgör de cirka 1 meter breda brandgator på total sträcka av 640 meter vid skapande av två bränningsparceller.
- Ingen tillförsel av näringsämnen (till exempel gödsling, kalkning, stödutfodring med mera) får ske.

Bevarandemålet bedöms vara uppnått om cirka 15 år.

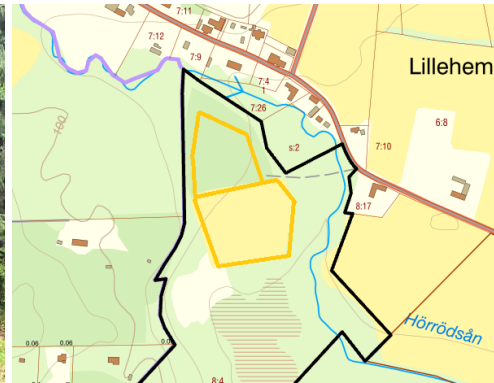
4.1.3 Restaureringsåtgärder

- Avverkning av granplanteringen senast den 31 december 2030, vilket i första hand utförs av markägarna, se undantag från föreskrifter i beslutet. Stubbdragning bör därefter ske med efterföljande uppläggning för avsandning innan stubbarna transporteras bort från fastigheten. Kvarvarande ris som ej körts ut som grot bör eldas upp.

- Anläggande av bränningsparceller på cirka 640 meter. Se förslag nedan.
- Inplantering av åkervädd (minst 30 plantor), helst i kanterna av ängsmarken där slåttern ej kommer åt, då åkerväddsmottet flyger i juni-juli månad och larverna är beroende av fröna för sin överlevnad. Om skötseln förändras framöver så att ängsytan inte slåttas, bör åkervädd planteras över hela ytan.

Figur 13. Granplanteringen

Figur 14. Karta med förslag på bränningsparceller

4.1.4 Skötselåtgärder

- Vid behov röjning av igenväxningsvegetation.
- Vårbränning får ske av maximalt hälften av ytan per år. Plöjda strängar bör upprätthållas. Dessa plöjda strängar kommer att attrahera sandinsekter.
- Slåtter bör först ske efter 30 juni när de flesta örterna har blommat färdigt.
- Bete med nöt, häst eller get även får, får ske. Vinterbete oktober till 1 april är att föredra. Det är förbjudet att hålla får under tidsperioden 1 april till 30 augusti. Djur som används för hävd av området och som avmaskats ska ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.
- Inplantering av arter som lever på ängsmarker i närområdet får ske.

4.2 Skötselområde Trädklädd betesmark cirka 1,3 hektar, varav restaureringsmark cirka 1,3 hektar

4.2.1 Beskrivning:

Ett mindre område som bär tydlig prägel av äldre tiders bete. I området förekommer främst ek och bok med ett inslag av mycket grov hassel. Här växer även skogslind, apel, rönn, salix, fågelbär och ett 15-tal tallar. Området bör sambetas med skötselområde Ängsmark. Fältskiktet utgörs av skogsarter som gulplister och skogsstjärnblomma. Livsmiljötypen bedöms i dagsläget vara Icke-natura skog, ädellövskogar (9907). Betesdjuren

ska i detta område kunna finna skydd för väder och vind. Leden ska gå utanför betesmarken, medförande att besökare inte ska behöva gå in i betesmarken.

4.2.2 Bevarandemål:

- Betesmark med gamla träd av främst ek, skogslind, bok, fågelbär och tall samt efterträdare till dessa med ett inslag av välmående hasselbuketter.
- Täckningsgraden av träd och buskar bör ligga kring 30–70%, med den högre täckningsgraden i anslutning till skötselområde Naturskogsliknade blandlövskog.
- Träd grövre än 50 cm i brösthöjd får ej fällas. Om det dock skulle visa sig vara nödvändigt att ta ner grova träd (överstigande 40 cm i brösthöjd) så ska stubbe lämnas i den höjd att risken kopplad till anledningen till fällningen undanröjs, men att kvarvarande stubbe är så hög som möjligt.
- Området ska hållas fritt från gran och antalet bokar ska hållas lågt.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.

Figur 15. Restaureringsmark trädklädd betesmark. Figur 16. Apel och hassel i området

4.2.3 Restaureringsåtgärder:

- Successiv utglesning av träd, främst avseende bok, trängda ekar samt 10-talet tallar, för att uppnå bevarandemålet. Vidkroniga och grova träd ska prioriteras att bevaras. Stammar och ris ska utläggas inom skötselområde Naturskogsliknande blandlövskog som död ved. Fällning och transport av ska ske under månaderna september-mars.

4.2.4 Skötselåtgärder:

- Bete med nöt, häst eller get även får, får ske. Vinterbete oktober till 1 april är att föredra. Det är förbjudet att hålla får under tidsperioden 1 april till 30 augusti. Djur som används för hävd av området och som avmaskats ska ha en karenstid på 14 dagar innan betespåsläpp.

- Fortlöpande röjning av igenväxningsvegetation, som får utköras ur naturreservatet eller utläggas i skötselområde naturskogsliknande blandlövskog.
- Kontinuerlig röjning kring spärrgreniga träd.
- Vid behov får avverkning och bortforsling av träd och buskar ske under månaderna september-mars så att bevarandemålet kan innehållas. Mindre mängder material får eldas upp på områden som har trivial flora. Stammar överstigande 30 cm i diameter i brösthöjd ska i första hand få ligga kvar i betesmarken, alternativt utläggas i skötselområde Naturskogsliknade blandlövskog. Länsstyrelsen ansvarar för stämpling av träd som ej är att klassa som igenväxningsvegetation. Om grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) är föremål för nedtagning ska de i första hand kronreduceras eller ställas som högstubbe. Åtgärderna ska ske under månaderna september-mars.
- Uppsättning och underhåll av minst 2 holkar för svart-vit flugsnappare (NT).

4.3 Skötselområde Naturskogsliknande blandlövskog cirka 7,1 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Cirka 120 årig Blandskog som domineras av en högskärm av tall med en underväxt av ädellöv bestående av bok, ek och hassel samt björk, asp, sälg, rönn och gran. Livsmiljötypen bedöms vara Icke-natura skog (9900). Tallarna är troligen planterade i slutet av 1800-talet. I området finns det några grova tallar som troligen härstammar från markanvändningen före tallplanteringen. Dessa träd är omkring 240 cm i omkrets i brösthöjd. Virkesvolymen utgör år 2025 cirka 2000 m³ varav tallarna volymmässigt utgör 60% och ädellövet cirka 40 %. Tillväxten är bedömd till cirka 6 m³sk/ha. Området har varit mycket extensivt brukat och skogen ser ut som en gammal "ursprunglig" skog i norra Skåne. Mängden död eller döende ved är ökande. Med tiden kommer skötselområde alltmer utgöra en naturskogsliknade ädellövskog, främst med bok, då tallarna inte kommer att reproducera sig i skuggan av ädellövträden, vilket är en naturlig succession. I området växer bland annat gulplister, harsyra, vildkaprifol, blåbär och skogsstjärnblomma. Fågellivet utgörs bland annat av nötskrika, nötväcka, taltrast och mindre korsnäbb.

Figur 17. Blandlövskog i området

Figur 18. Grov tall, notera ryggsäcken på bilden

4.3.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad naturskogsliknande blandlövskog bestående av främst av tall, bok, ek, fågelbär och hassel.
- Antalet grova träd bör vara minst 20 per hektar.
- Grova tallar och ekar ska värnas mot inväxande träd som går upp i deras krona.
- Krontäckningen bör ligga kring 80% för att släppa ner ljus till fältskiktet.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 20 kbm/ha. Nyskapandet av död ved bör ligga kring 1–2 kbm/ha och år.
- Fältskiktet ska bestå av arter som gulplister, blåbär och skogsstjärnblomma.
- Gran ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.
- Invasiva och eller främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt med undantag där leder och stigar går.

Bevarandemålet är till stora delar uppnått. Det är främst de grova tallarna och de sen-vuxna ekarna som är i behov av friställning och mängden död ved behöver öka.

4.3.3 Skötselåtgärder:

- Rönjningar i det uppväxande bokbeståndet för att gynna andra träd än bara bok. Påträffas tall ska dessa prioriteras. Luckor för tall bör skapas, vilken kommer behöva planteras. Områdets begränsade storlek medför att det ej är lämpligt att göra så pass stora luckor att tallen kan självföryngra sig.
- Vid behov får rönjning, fällning och ringbarkning ske för att kunna uppnå bevarandemålen. Åtgärder ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet. Åtgärder bör också ske uppe i kronorna (gynnar termofila insekter). Nyskapandet bör ligga på cirka 1–2 kbm död och döende ved /ha och år tills

bevarandemålet är uppnått. Senvuxna eller grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) bör ej fällas/ringbarkas eller göras hål i. Röthål bör anläggas i 0,5–1 träd/ha och år.

- Rökning, ringbarkning eller fällning av samtliga granar över tid. Mängden ny död gran får ej överstiga 3 skogskubikmeter per hektar.
- Uppsättning av minst tre holkar för skogsduva.
- Borttagande av invasiva och eller främmande arter.

4.4 Skötselområde Ädellövsog, cirka 1,8 hektar, varav restaureringsmark cirka 1,8 hektar

4.4.1 Beskrivning:

I området finns fyra mindre områden med cirka 80 årig ädellövsog, vissa enskilda ekar är troligen kring 120 år. Områdena uppvisar en stor skillnad emellan varandra men har slagits ihop då skötseln är den samma. Livsmiljötypen bedöms vara Icke-natura skog, ädellövskogar (9907).

Det smala området i väster utgörs av äldre ek med ett inslag av bok, hassel och fågelbär. Den västra delen är delvis nyligen gallrad, innan naturreservatet blev till. Området i riktning mot Hörrödsån utgörs i dagsläget av en granplantering där lövträd saknas. I denna del skulle, genom självföryngring och stödplantering, en ädellövsog som utgör ett bättre skydd mot Hörrödsån tillåtas komma upp. Ädellövskogen norr om infartsvägen är också nyligen gallrad. Här står några grövre ekar och inslaget av skogslönn är högt. Söder om infartsvägen finns ett område med i princip bara skogslönn, vilket är en ovanlig skogstyp i sig med inslag av enstaka lindar och ekar. Området sydöst om Hörrödsån ligger i anslutning till odlad mark och här har på sina ställen träd nyligen avverkats fram till bäcken. Träd behöver tillåtas växa upp kring bäcken för att utgöra ett skuggningsskydd för bäcken. Fältskiktet utgörs bland annat av gulplister, skogstjärnblomma, harsyra, stensöta och skogsbingel.

Figur 19. Ädellövskog bestående av skogslönn

4.4.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad ädellövskog bestående av främst av bok, ek, skogslönn och skogslind.
- Antalet grova träd bör vara minst 20 per hektar.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 20 kbm/ha. Nyskapandet av död ved bör ligga kring 1–2 kbm/ha och år.
- Fältskiktet ska bestå av arter som gulplister, skogsstjärnblomma och skogsbingel.
- Gran ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Invasiva och eller främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag längs med leder.

Bevarandemålet är ej uppnått och väntas uppnås först om cirka 150 år.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Anlägga ny ädellövskog längs med Hörrödsån, både i norr och i sydöst. Stödplantering kan behöva ske av främst lönn, lind, ek, fågelbär och hassel. Inhägnad kan behöva ske på grund av viltbete. Lokalt frö och plantmaterial ska användas.

4.4.4 Skötselåtgärder:

- Kontinuerlig röjning i det uppväxande anlagda trädbestånden. Ek och hassel ska prioriteras framför bok.
- Vid behov får röjning, fällning och ringbarkning ske för att kunna uppnå bevarandemålen. Åtgärderna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet. Åtgärder bör också ske uppe i kronorna (gynnar termofila insekter). Nyskapandet bör ligga på cirka 1–2 kbm död och döende ved /ha och år tills bevarandemålet är uppnått. Senvuxna eller grova träd (över 40 cm i diameter i

brösthöjd) bör ej fällas/ringbarkas eller göras hål i. Röthål bör anläggas i 0,5–1 träd/ha och år. Denna åtgärd kan avvaktas tills det finns det finns lämpliga volymer att ta av.

- Røjning av gran.
- Borttagande av invasiva och eller främmande arter.

4.5 Skötselområde Lövsumpskog, cirka 2,5 hektar och del av Hörrödsån, cirka 280 meter

4.5.1 Beskrivning:

I området finns ett sammanhängande område med lövsumpskog. Lövsumpskogen finns utmed hela Hörrödsån. Skogen är cirka 80 årig och består främst av klibbal med längs ån ett inslag av ask (EN), brakved och hägg. Tyvärr har askskottssjukan gått mycket hårt åt askarna och för tillfället är mängden död ask hög. Inne i klubbalskogen har det ej skett några skogsbruksåtgärder sedan den växte upp. Det är en riktigt fin klubbalskog med en alltmer ökande mängd död ved. Flera träd har bohål i vilken bland annat nordfladdermus (NT) kan yngla och överdaga. Mindre- och Större hackspett häckar i området. Fält- och botten-skiktet är artrikt och vältäckande. Här växer bland annat kärrfibblor, nejlikrot, stor thujamossa och vågig praktmossa. Livsmiljötypen bedöms vara Lövsumpskog (9080) och Mindre vattendrag fontinalistyp (3262).

Hörrödsån, som är cirka 2 meter bred, rinner meandrande genom fastigheten. Ån är rik på block. Botten är grusig till sandig. Vattnet är klart och strömmande. I ån lever bland annat vattenmyrlejonslända (NT) och öring samt flodhättesnäcka lever nästan uteslutande i starkt strömmande, rent, syrerikt vatten. Det förekommer gott om död ved i och vid ån. Vid ån förekommer bland annat kungsfiskare (NT) och strömstare.

Figur 20 Lövsumpskogen

Figur 21 Död ved vid Hörrödsån

Figur 22. Flodhättesnäcka som kräver rent syrerikt vatten finns i ån

Figur 23. Del av Hörrödsån

Figur 24 Bild på åns grusig och sandig botten

4.5.2 Bevarandemål:

- Lövsumpskog, bestående av klibbal med inslag av andra trädslag och buskar.
- Hörrödsån ska få meandra fritt inom naturreservatet.
- Kungsfiskare (NT) bör häcka årligen inom området.
- Körskador får ej uppkomma i området.
- Död ved förekommer med minst 20 kbm/ha.
- Död ved i olika nedbrytningsstadier förekommer inom naturreservatets del av vattendraget med riktmärket en stock/20 meter.
- Gran och främmande arter förekommer inte.

Bevarademålet är uppnått.

4.5.3 Restaureringsåtgärder:

- Ta bort en större rododendronbuskage (cirka 30m² år 2026).
- Det låga besöksstrycket vid ån gör det lämpligt att uppföra ett konstgjort kungsfiskare bo här, även om här inte finns naturliga bobrinkar.

Figur 25. Rododendron

Figur 26. Var rododendronen växer

4.5.4 Skötselåtgärder:

- Om i vattendraget nedfallna träd påverkar annan markägares mark negativt ska dessa träd i första hand placeras längs med strömriktningen och i andra hand plockas upp ur vattendraget.
- Tillse att kungsfiskareboet är fungerande.

5 Friluftsliv

5.1 Allmän inledning

Delar av området nyttjas aktivt av närboenden för rekreation. I området finns flera stigar. Endast de som inte inkräktar på hemfridszon är lämpliga att nyttja som leder, dit allmänheten hänvisas. I området finns cirka 1000 meter led. För att underlätta för besökare och djurhållare bör ytterligare 220 meter enklare led anläggas från parkeringsplatsen till den befintliga leden. Det finns inget som hindrar att stigarna fortsatt hålls öppna, men det ska inte belasta förvaltningens medel. En enklare rastplats med bänk och bord får uppsättas vid parkeringen.

5.2 Information

Informationsskylt bör sättas upp vid parkeringen.

5.3 Parkering

En enkel parkeringsyta för cirka två bilar bör anläggas inom naturreservatet. Vägen in till parkeringen är vid nederbörd mycket kladdig och vid högflöden i ån är den ofarbar. Vägen bör förstärkas så den blir farbar under merparten av året.

Figur 27. Bron

Figur 28. Lämplig plats för en mindre parkering, med infart mellan stenmur och ek

6 Jakt och fiske

Föreskrifterna C4 och C9 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser. Föreskrift finns mot förbud att utfodra jaktbart vilt. Bakgrunden till denna föreskrift är att motverka utläggning av foder för att kunna hålla onormalt höga viltstammar som även kan påverka angränsade marker och ökad näringstillförsel vid foderutläggning samt att fältskiktet kan ta stor skada vid onormalt höga viltstammar. Undantag finns från föreskrifterna A2, A10 och C8 gällande tillfälliga mobila jakttorn och därtill hörande utfodring med spridare som sprider majs eller spannmål i syfte att motverka omfattande mark- och vegetations-skador från vilt, som sätts upp inför jaktsäsong och som tas ned efter avslutad jaktsäsong. Fiskerätten är ej inskränkt. Föreskriften C11 gäller ej fiske efter kräftor.

7 Utmärkning av naturreservatets gränser

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

9 Uppföljning och revidering

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

9.3 Uppföljning av kostnader

Görs årligen av den som enligt avtal ansvarar för skötseln. Avrapportering ska ske till Länsstyrelsen årligen.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

Om det utgår annan statlig ersättning för skötsel av marker, till exempel miljöersättning, ersättning för restaurering etcetera kan inte föreslagna skötselåtgärder (eller motsvarande åtgärder) utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 2. På nästa sida är en sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

10. 1 Markskötsel

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Genomförande av skötselområdenas mål	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	1	Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.
Avverka granplanteringen	Se bilaga 3	Ängsmark	Markägaren efter samråd med förvaltaren, senast 31 december 2030	1	Utfallande virke tillfaller markägaren
Stubb brytning	Efter avverkning	Ängsmark	Förvaltaren	2	
Röja gran	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	1	Åtgärderna görs främst motor-manuellt
Röjning kring vidkroniga träd och grova tallar	Löpande	Naturskogsliknade blandlövskog Trädklädd betesmark	Förvaltaren	2	Åtgärderna görs främst motor-manuellt
Restaurera skogar genom öppna luckor, skapa döende/död ved	Septembermars	Naturskogsliknade blandlövskog Ädellövskog	Förvaltaren	1	Åtgärderna görs främst motor-manuellt
Röjning av igenväxningsvegetation	Löpande	Ängsmark Trädklädd betesmark	Den som inhämtar miljöersättningen	1	septembermars
Anlägga och underhålla bränningsparceller	Vid behov	Ängsmark	Förvaltaren	2	

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Vårbränning	Våren	Ängsmark	Förvaltaren	3	-
Slätter	Vid behov	Ängsmark	Arrendator	3	Helst efter 30 juni
Bete med nöt, häst, get eller får.	Vid behov	Ängsmark Trädklädd betesmark	Arrendator	3	Ej fårbete under 1 april till 30 augusti
Borttagande av invasiva och eller främmande arter	Vid behov	Hela naturreservatet	Förvaltaren	2	Rododendron Parkslide
Stödinplantering/insådd av för biotopen lämpliga arter	Vid behov	Hela naturreservatet Ängsmark	Förvaltaren	3	Lokal proveniens Åkervädd
Hydrologisk utredning	Snarast	Lövsumpskog	Länsstyrelsen	2	-
Genomförande av restaurering av hydrologin	Efter utredning och eventuella tillstånd	Lövsumpskog	Ej klarlagt	2	-
Återförande av död ved i Hör-rödsån inom naturreservatets gränser	Vid behov	Hörrödsån	Förvaltaren	2	-
Övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling	Vid behov	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	3	-
Revidering av skötselplan	Vid behov	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	1	Vid behov
Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	Efter anvisningar från Naturvårdsverket	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	1	-
Tillsyn av naturreservatet	Löpande	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	3	Kontinuerligt

10.2 Anläggningar

Typ av anläggning	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Utmärkning av naturreservatets gränser	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft	-	Länsstyrelsen	1	Översyn vart 10:e år
Uppsättning av informationsskyltar	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft	Friluftslivsytta	Länsstyrelsen	1	2 stycken. Inklusive skyltställ
Förbättring och underhåll av parkeringsplats	Löpande	-	Förvaltaren	2	-
Nystängsling eller virtuella stängsel	Vid behov	Ängsmark Trädklädd betesmark	Arrendatorn eller förvaltaren om medel finns	1	Vid virtuella stängsel är det viktigt med information till besökare
Uppsättning och underhåll av holkar för fåglar	Snarast	Naturskogsliknande blandlövskog Trädklädd betesmark	Förvaltaren	3	Skogsduva 3 stycken Svart-vit flugsnappare 2 stycken
Anlägga och underhåll av boplatser för kungsfiskare	Snarast	Hörrödsån	Förvaltaren	2	I en för människor undanskymd plats
Underhåll av led	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	2	-
Uppsättning och sedan underhåll av bänkar och bord	Vid möjlighet	-	Förvaltaren	3	-
Underhåll av väg och bro	Vid behov	-	Väghållaren	-	Särskilt avtal bör ingås mellan väghållare och länsstyrelsen
Nyanläggande och sedan underhåll av parkeringsplats	Snarast	-	Förvaltaren	1	-

11 Rödlistade arter

Tabell 2. Förekomst av rödlistade arter inom naturreservatet

- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2020)
- arter (ÅGP) som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter
- arter (EU) är de arter som för vilka Sverige ska peka ut Natura 2000-områden, det vill säga arter som är listade i EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) bilaga 1, art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 2 eller listan över arter våtmarksfåglar som angetts förekomma inom Natura 2000-områden i Sverige
- arter (övriga EU) som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 4 omfattas av ett generellt artskydd

RE	CR	EN	VU	NT	LC
Nationellt utdöd	Akut hotad	Starkt hotad	Sårbar	Nära hotad	Livskraftig

Tabell över rödlistade arter Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Kärlväxter	ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Insekter	vattenmyrlejonslända	<i>Osmylus fulvicephalus</i>	NT
Däggdjur	nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	NT
Fåglar	kungsfiskare	<i>Alcedo atthis</i>	NT
Fåglar	entita	<i>Poecile palustris</i>	NT
Fåglar	gulspurv	<i>Emberiz Citrinella</i>	NT
Fåglar	mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	NT

12 Källor

- Slutrapport från undersökning av biodiversiteten i Maglehemstrakten 2020–2024, Ulf Gärdenfors.
- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län, Länsstyrelsen i Skåne län, rapport 2006:1
- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>

- Kulturmiljöprogram för Skåne, Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Viss (Vatteninformationssystem Sverige)
- Grön infrastruktur i Skåne – nulägesbeskrivning 2020, Länsstyrelsen Skåne
- Naturvärdesöversikt - regionalt värdefulla områden för biologisk mångfald, Länsstyrelsen Skåne
- Värdeutlåtande Svefa AB, 2025
- Rapport fladdermusrådgivning, Lillehem 8:3, år 2022, LONA Projektet Fladdermöss i Vattenriket, Dan Gerell. Medgivande har erhållits för publicering av foto.
- Häradsekonomiska kartan 1926–34, Maglehem J112-3-76, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Storskifte 1796, Maglehems socken Lillehem nr 1–10 o 12–14, Lantmäteristyrelsens arkiv
- Enskiftet 1827, Maglehems socken Lillehem nr 1–10 o 12–14, Lantmäteristyrelsens arkiv
- Flygbild från 1947, Lunds universitet
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

 Naturreservat

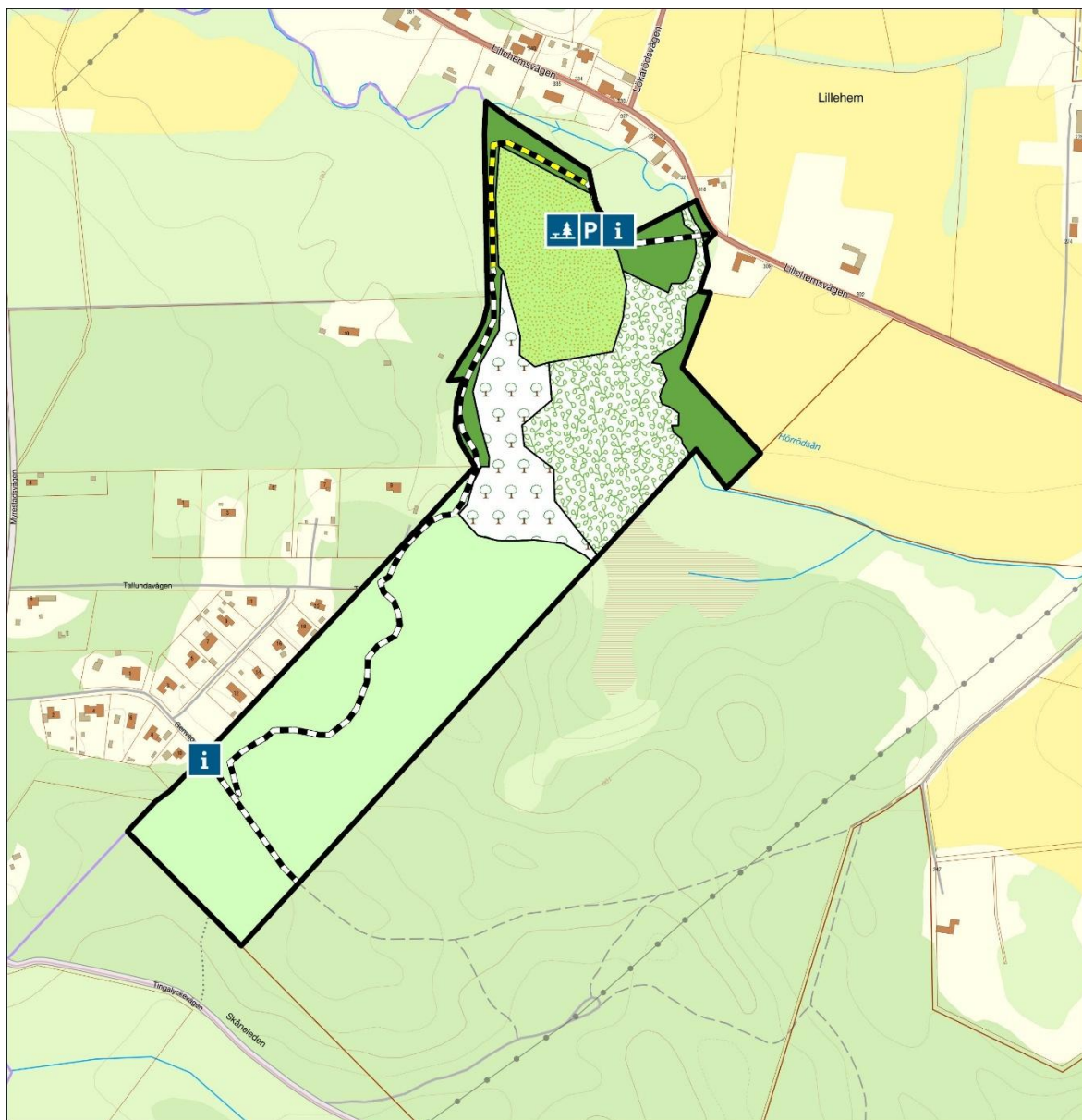
 Ängsmark varav utvecklingsmark
 Trädklädd betesmark
 Naturskogsliknande blandlövskog
 Ädellövskog
 Lövsumpskog

	Parkering
	Informationsskylt
	Rastplats
	Befintlig led
	Ny led

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B Målbildskarta

Bilaga B, Målbild

Naturreservat

Skötselområden

- Ängsmark
- Trädklädd betesmark
- Naturskogsliknande blandlövskog
- Ädellövskog
- Lövsumpskog

Anläggningar

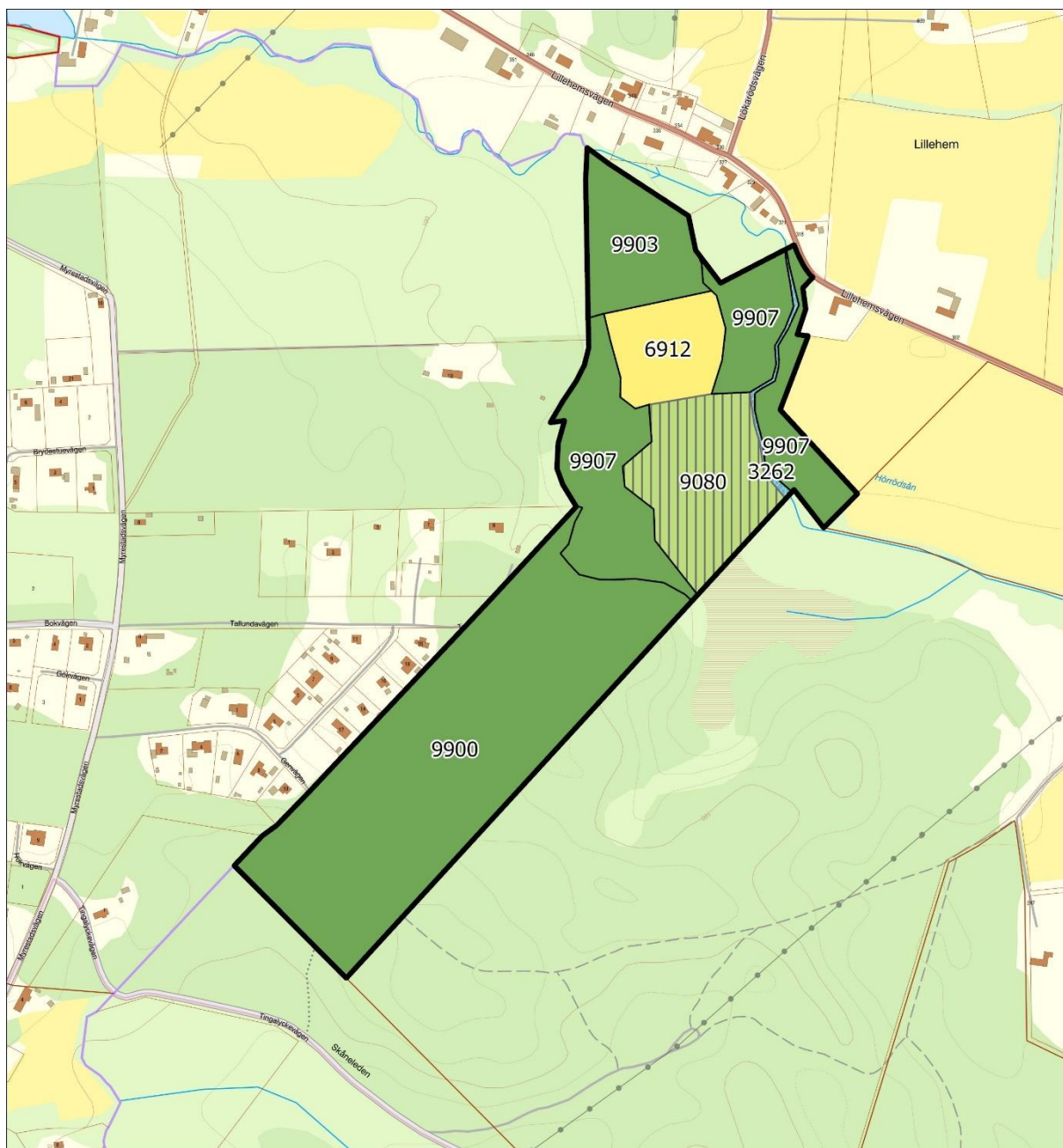
- Parkering
- Informationsskylt
- Rastplats
- Befintlig led
- Ny led

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 2671-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C. Livsmiljötypskarta

Bilaga C, Livsmiljötypskarta

- Naturresevat
- Livsmiljötyper (olika färgskalor)
- Övrig mark (icke-livsmiljötyp)

0 125 250 500 Meter

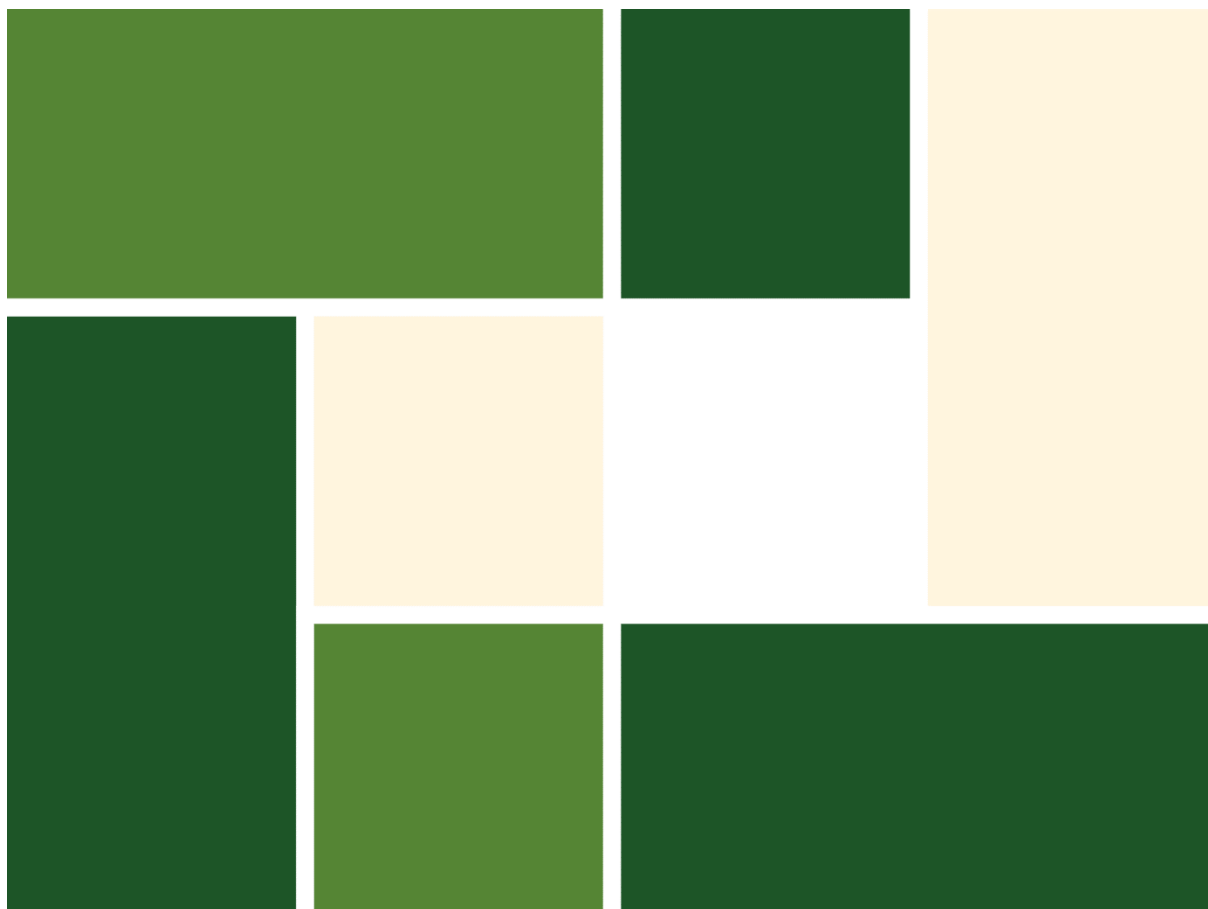
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 2671-2026

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturreservatet Fransas skog domineras av en blandlövskog med ett högt tallinslag. I området finns också en mycket fin lövsumpskog i anslutning till Hörrödsån. I området planeras det för parkeringsplats och leder.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Bilaga 5. Inkomna yttranden och bemötande

Tillhör beslut den 7 september 2026 om bildande av naturreservatet Fransas skog i Kristianstads kommun.

Skogsstyrelsen: ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och har inget att invända mot att reservatet bildas.

Försvarsmakten: har inget att erinra.

SGU: avstår från att yttra sig i ärendet.

Trafikverket: fastigheten angränsar väg 1612 för vilken Trafikverket är väghållare.

Trafikverket bedriver underhåll och skötsel på väg 1612 samt vägområdet som bl.a. innebär röjning/slätter, åtgärder mot invasiva arter, beläggningsarbeten, vinterväghållning (inkl. saltning/sandning) samt avvattningsåtgärder exempelvis underhållsdikning. Trafikverket bedömer att föreskrifterna är utformade så att underhållet för berörd väg inte försvåras och att åtgärder som ingår i ordinarie underhåll kan fortgå obehindrat. Trafikverket har också till uppgift att bekämpa den invasiva arten parkslide, men exakt position av bestånden är tyvärr inte säkerställd i dagsläget. Om och när kemisk bekämpning av parkslide kan bli aktuell, förutsätter Trafikverket att reservatsföreskrifterna inte förbjuder det.

Trafikverket vill med nedan text förtydliga vad Trafikverket ser vad undantagen för väghållning innebär:

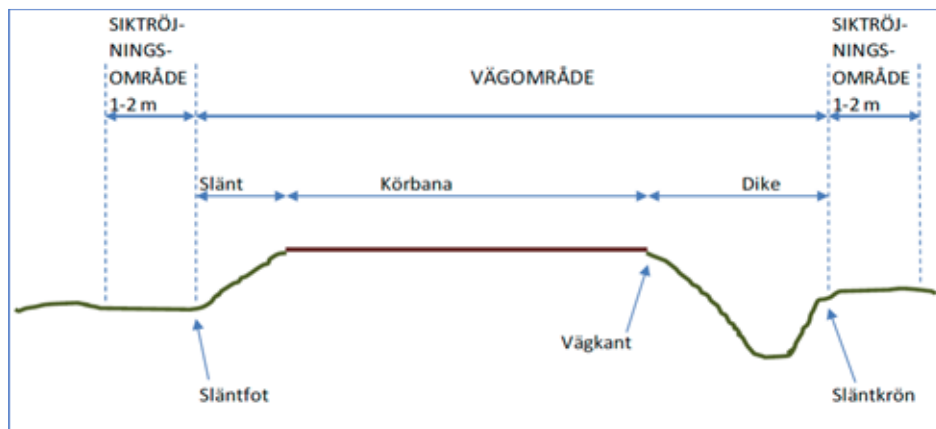
Väghållning

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande nödvändiga åtgärder så som till exempel asfaltering av befintliga vägar, hyvling, grusning, avvattningsåtgärder, dammbindning, trädfallning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Siktröjningsområde

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar inom siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa farliga kanträd m.m., i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera ska kvarlämnas i terrängen, dock alltid utanför gräns till siktröjningsområdet.

Trafikverket har inga övriga synpunkter i ärendet.

Länsstyrelsen: drift och underhåll av väg och vägområde kan fortgå precis som tidigare. Länsstyrelsen har lagt till undantag om användande av kemiska bekämpningsmedel vid bekämpning av invasiva arter.

Skanova (Telia Company) AB: har inget att erinra mot förslaget. Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat förslag.

E.ON Energidistribution AB: har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har inga synpunkter då vi ej har anläggningar inom området.

Puggehatten: ser mycket positivt på, och tillstyrker, förslaget om bildande av naturreservatet Fransas skog.

Vi har inga synpunkter på vare sig föreskrifter eller skötselplan. Vi vill dock påpeka att fungan i området är dåligt känd. En grundlig inventering av svampar vore önskvärt under ett gynnsamt svampår. Föreningen, eller enskilda medlemmar, kan framöver och efter överenskommelse bidra till att öka kunskapen om områdets funga. Kontakt tas enklast via epost på info@puggehatten.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Mottagare

För att överklaga skriver ni till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet. Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Avdelningen för natur och vatten, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **8 oktober 2026**.

Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).